

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
DOS-2018-0002291

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Perspectief Toerisme Zuid-Holland 2030

Geachte Statenleden,

Met genoegen bieden wij u het 'Perspectief toerisme Zuid-Holland 2030' aan. Deze beknopte visie is samen met enkele partners (marktpartijen, kennisinstellingen en overheden in de toeristische sector) ontwikkeld. Dit provinciale perspectief is in hoge mate in lijn met het landelijke concept [Perspectief Bestemming Nederland 2030](#), dat door het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) samen met partners is opgesteld. Beide perspectieven zijn erop gericht te komen tot een gezamenlijke aanpak voor het toerisme, zodat in 2030 alle bewoners, steden en regio's profiteren van het toerisme en bijdraagt aan zowel welvaart als welzijn. Staatssecretaris Keijzer van Economische Zaken en Klimaat heeft onlangs in haar [Kamerbrief over uitkomsten Toerisme Top](#) aangegeven dat zij voor de provincies een belangrijke rol ziet in de ontwikkeling van het toerisme om, mede via spreiding, de lasten van toerisme te verminderen en de lusten te vergroten.

De provinciale visie richt zich met name op de provinciale rol en taken en is daarom, aanvullend aan het nationale perspectief, ook gericht op de bijdrage die toerisme in 2030 kan leveren aan een gezond, aantrekkelijk en vitaal Zuid-Holland. In aanvulling op dit perspectief zal in het voorjaar van 2019 (na de verkiezingen en bij de start van het toeristisch seizoen) een conferentie over toerisme en waterrecreatie worden georganiseerd. De conferentie is bedoeld om de toekomst van het toerisme in Zuid-Holland en de provinciale rol daarbij met een bredere groep van betrokkenen te bespreken, alsmede nieuwe Statenleden te informeren over het onderwerp. Inmiddels is er een eerste aanzet gemaakt voor een toeristische kaart genaamd 'Toerismekaart Zuid-Holland 2.0', die is opgenomen als separate bijlage bij deze brief.

Toerisme vormt een sterke groeisector

Toerisme gaat over de (inter)nationale bezoekers aan Zuid-Holland, ook zakelijk en heeft zowel betrekking op vervoer, vermaak als verblijf. Toerisme heeft daardoor relaties met vele beleidsvelden, waaronder economie, mobiliteit, recreatie, water, natuur, erfgoed, ruimte en wonen. Ook ligt er een sterke relatie met het onderwerp verblijfsrecreatie, waarover u in

november 2018 heeft gesproken. Toerismebeleid gaat kortom over integrale en grensoverstijgende opgaven.

In de praktijk is het onderscheid recreatie en toerisme meestal niet relevant, omdat zowel onze bewoners als bezoekers veelal gebruikmaken van dezelfde voorzieningen. Vandaar dat wij binnen de provincie recreatie en toerisme benaderen als een gedeelde opgave.

Volgens de huidige prognoses zal het toerisme in Nederland en Zuid-Holland tot 2030 met 50% stijgen, waarmee deze sector veel harder groeit dan de rest van onze economie. Het toerisme is in Nederland nu al goed voor 4,3% van het Bruto Binnenlands Product en 7,5% van het aantal banen. Toerisme vormt daarmee een belangrijke en sterk groeiende bron van werkgelegenheid voor brede lagen van onze bevolking. Deze visie bevat slechts enkele globale cijfers voor Zuid-Holland die we in 2019 willen verrijken met nieuwe cijfers over binnenlands, inkomend en zakelijk toerisme in Zuid-Holland.

Toeristische kansen en hoofdogaven

Met een sterke groei van het toerisme groeit ook de aandacht hiervoor, zowel positief als negatief. Zo wordt op sommige plekken en momenten veel toeristische druk ervaren. Dit geldt met name voor Amsterdam, maar soms ook voor Kinderdijk en de Keukenhof. Ook op het water is het op topdagen soms erg druk. Op de meeste andere plekken zijn meer toeristen juist zeer welkom, onder andere om de economische vitaliteit, werkgelegenheid en het voorzieningenniveau te versterken. Er liggen in Zuid-Holland nog volop kansen voor de ontwikkeling van onze steden, landschappen en bestemmingen om meer en beter te profiteren van toerisme. Dit kan o.a. door in te zetten op spreiding, het verhogen van de bekendheid, de kwaliteit van bestemmingen en het stimuleren van langer verblijf. Toerisme draagt niet alleen sterk en steeds sterker bij aan onze economie en werkgelegenheid, maar kan ook bijdragen aan de kwaliteit, vitaliteit en duurzaamheid van onze leefomgeving. Het Perspectief toerisme Zuid-Holland 2030 bevat daartoe vijf hoofdogaven:

1. **Benutten van toeristische troeven:** dit kan door onze (inter)nationale trekkers en bestemmingen zoals de kust, Keukenhof, Kinderdijk en de historische en grote steden meer en beter te verbinden met het regionale aanbod, onze historie, identiteit, natuur en cultuur.
2. **Versterken van omgevingskwaliteit:** is gericht op het versterken van de totaalervaring van vervoer, verblijf en vermaak voor bezoekers. Investeren in de kwaliteit van bestemmingen, vervoersnetwerken en voorzieningen sluit nauw aan bij de provinciale kerntaken en doelstellingen van ons omgevingsbeleid. Hiervan profiteren (uiteraard) ook onze bewoners.
3. **Verbeteren bereikbaarheid:** is gericht op een goede bereikbaarheid van onze toeristische bestemmingen en een betere toeristische benutting van onze recreatieve netwerken (met name voor fietsen en varen).
4. **Samenwerken rond inspirerende concepten en verhaallijnen:** is gericht op het versterken van toerisme, door via unieke belevingsconcepten en thematische verhaallijnen (o.a. HollandCity), het toeristische product van Zuid-Holland verder te ontwikkelen en beter met elkaar te verbinden. Dit bevordert ook langer verblijf en onderlinge samenwerking.
5. **Versterken van duurzaam toerisme:** is gericht op toerisme dat bijdraagt aan welvaart en welzijn en aan een aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving. Duurzame groei van

het toerisme toont respect voor en draagt bij aan de kernwaarden van gebieden en haar bewoners. Zowel vervoer, verblijf als vermaak van de vrijetijdssector vragen om verduurzaming en blijven binnen de sociale en ecologische draagkracht van een locatie of gebied.

Met dit perspectief willen wij een lange termijn perspectief schetsen als kompas voor te maken (provinciale) keuzes in de volgende collegeperiode en tot 2030.

Drie scenario's

Of de toeristische kansen ook daadwerkelijk worden benut en de benoemde hoofdogaven worden gerealiseerd, hangt mede af van de provinciale inzet, waarvoor hieronder drie scenario's worden geschetst. Voor de provinciale beleidsinzet op toerisme voor de komende collegeperiode en tot 2030, zien wij de volgende drie scenario's:

1. **Nul-scenario:** hierbij wordt de voor toerisme zeer beperkte huidige provinciale beleidsinzet gecontinueerd, waarbij toerisme onderdeel blijft vormen van de gedeelde opgave toerisme en recreatie. Vanuit de provinciale kerntaken dragen we bij aan een duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie in Zuid-Holland; kansen die de groei van het toerisme bieden, worden hiermee beperkt benut.
2. **Gematigd scenario:** hierbij voert de provincie actiever beleid op toerisme. In aansluiting op een meer coördinerende en regisserende provinciale rol voor verblijfsrecreatie, zal de provinciale beleidsinzet op toerisme worden versterkt. Die inzet is met name gericht op de versterking van onze toeristische Unique Selling Points: onze kust, Delta, bijzondere landschappen, historische steden en ook het hoogstedelijk toerisme (zoals het beleven van de 'urban vibe' in Rotterdam en Royal Den Haag). Die provinciale inzet zal onder andere zijn gericht op het toeristisch tot een succes maken van onze Nationale Parken Hollandse Duinen en NL Delta en de aanwezige recreatieve routenetwerken. Er zal meer sturing komen op (de groei van) het toerisme, zowel om overlast te voorkomen en te beperken (b.v. door spreiding), als om deze sector te verduurzamen (zowel bij verblijf, vervoer als vermaak). Verder zal de provincie proactiever de regionale samenwerking stimuleren bij de ontwikkeling van inspirerende verhalen, verhaallijnen (waaronder de Bloemenlijn) en vernieuwende concepten die bijdragen aan de identiteit en vitaliteit van die gebieden. Daarnaast speelt de provincie een belangrijke rol bij het ontwikkelen en delen van kennis en het faciliteren van een provinciebreed netwerk.
3. **Stevig en stimulerend scenario:** aanvullend aan ambitie twee is de provinciale inzet nog zichtbaarder, steviger, sturender en ook stimulerender, zodat Zuid-Holland een toeristische topbestemming wordt. Hierbij wordt de toeristische potentie van Zuid-Holland optimaal benut om er de economische en maatschappelijke vruchten van te kunnen plukken. Hierbij passen ook stevige ambities. Zoals dat Zuid-Holland in 2030 een stevig toeristisch waternetwerk en -imago heeft dat dat van Friesland nadert en een toeristisch fietsnetwerk dat zijn gelijke niet kent, waardoor 'Holland by boat and bike' een bekend begrip is. Met Nationale Parken die in 2030 in één adem genoemd worden met de Veluwe of Texel. Met toeristisch bekend, beleefbaar en gewaardeerd erfgoed, waaronder het nu al populaire Kinderdijk, maar bijvoorbeeld ook onze landgoederen en industrieel erfgoed als de Van Nellefabriek. De provincie draagt actief hieraan bij met een passend investeringsbudget.

PAL-advies over toerisme

Deze provinciale visie ligt in lijn met het [PAL-advies toerisme](#), dat van de provincie vraagt om steviger in te zetten op het toerisme om daarmee de omgevingskwaliteit te versterken en ook andere provinciale doelen en ambities te bereiken.

Kortom, er valt voor het komend college wat te kiezen in de mate waarin zij sturing wil geven aan en in wil spelen op het groeiende toerisme in Zuid-Holland.

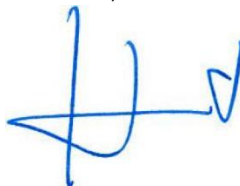
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Perspectief Toerisme Zuid-Holland 2030
- Toerismekaart